

A man in a light blue shirt and khaki pants stands on a stone terrace, looking towards the camera. Behind him is a lush green landscape with a large white building and a church with a green dome. The sky is blue with white clouds.

Jindřich Pavliš na nepříliš známém místě ve Vojanových sadech, na terase kaple sv. Jana Nepomuckého. Za druhé světové války stál na tomto místě bunkr, v němž byla střílna mířící na Pražský hrad.

KLETBA pod kaštany

DOC. DR. ING. JINDŘICH PAVLIŠ STOJÍ V ČELE FIRMY VOJANOVY SADY S.R.O. TA SE STARÁ O MĚSTSKOU ZELEŇ NA PRAZE 1. „OBČAS NÁM CHODÍ ROZHOŘČENÉ E-MAILY, PROČ KÁCÍME STROMY. JEDNA PANÍ NÁS DOKONCE PROKLELA, KDYŽ VIDĚLA, JAK ZKRACUJEME KORUNU KAŠTANU,“ POPISUJE PROFESÍ LESNÍK ÚSKALÍ PRÁCE VE MĚSTĚ.

ROZHOVOR

text Barbora Postránecká

foto Helena H. Zahraděcká

Zakvákala žába. To zrovna Jindřichu Pavlišovi, který se z práce v tropických lesích přemístil před několika lety do parků Malé Strany, přišla zpráva na mobil. Občas přijde

s pracovním dotazem některý z jeho pětadvaceti zaměstnanců do malé kanceláře v rohu Vojanových sadů. Odtud vidí Jindřich Pavliš na záhony, včelí úly i korzující návštěvníky. Stejným směrem hleděl více než třicet let i jeho otec a jmenovec Jindřich Pavliš. Přišel sem na přelomu let 1978 a 1979, aby tu pracoval v podniku Sady, lesy, zahradnictví, jenž tehdy obstarával zeleň po celé Praze. Vzděláním byl lesník. Vystudoval Střední lesnickou školu v Písku, kam chodili i ostatní muži z klanu Pavlišů.

V roce 1993 vznikla firma Vojanovy sady. Ta má nyní na starost kromě Vojanových sadů i Valdštejnskou zahradu, Kampu, polovinu vrchu Petřín, Střelecký ostrov, parčíky kolem Hradu, park Jelení a další. Celkem něco kolem padesáti hektarů.

Kdy jste se tu poprvé objevil?

Asi ve 14 letech v létě na brigádě. Pak jsme se tu s otcem potkávali dalších dvacet let. S myšlenkou, že bychom spolu pracovali stále, jsme koketovali dlouho. Pak se to řízením osudu, když otec v roce 2011 tragicky zemřel, stalo nezbytností. Teď tu pracuje i můj syn. (Mimochodem také Jindřich. A i on už má syna, také Jindřicha.)

Víte, jak se do Vojanových sadů dostali pávi?

Senátoři koketovali s myšlenkou vrátit renesančního ducha Valdštejna do zahrady i nějakou okrasou, proto jsou ve Valdštejnské zahradě výři a pávi. Do Vojanových sadů se dostali tak, že jich ve Valdštejnské zahradě už bylo moc. Pávi se množí čile, podobně jako slepice...

I v těchto městských podmínkách s návštěvníky všude kolem?

V zahradách jsou různá zákoutí, kde mají klid. Co jim vadí, jsou malí predátoři, jako kuny, tchoři, ale i sojky, straky, šedivky, kteří jim mohou vejce rozbít, případně zabít i kuřátka. Zároveň jsou pávi citliví na to, když jaro není zrovna příznivé. To pak snesou vajec málo. Někdy mají pávice nápad, že snesou vejce třeba do okapu budovy ministerstva financí, kde je nemají šanci vysedět. Když mají pávi tok, tak je pak taky honíme všude možné. Před pár lety na Úřadu vlády ČR rušila opakovaně jedna pávice jednání, když létala přes laserové paprsky ostrahy.

Ve Vojanových sádech byli prý kdysi k vidění také koně?

Byli tu lipicáni a kladrubáci. Tehdy se řešilo, co s trávou na Petříně, a tehdejší, socialistický podnik řekl, že by se mělo dělat seno a to by se mělo prodávat do JZD. Otce pak napadlo pořídit koně, kteří by seno sváželi. Byl tu i kočár a koně se do něho občas pro nějakou parádu zapřáhli. **Bývalo ve Vojanových sádech ještě něco dalšího, co už tu nenajdeme?**

Je tu venkovní kaple sv. Jana Nepomuckého, tam, jak máme „ubytované“ bezdomovce. Nad ní je terasa, jež se jednou dvakrát do roka

otevřít. Ve zdi jsou točité schody, kterými se na ni dostanete. Za druhé světové války tam německá armáda postavila bunkr, v němž byla střelna mířící na Pražský hrad. Bunkr se rušil teprve nedávno.

Když už jste zmínil bezdomovce, jak to, že tady mohou bydlet?

Mohou, nemohou... Člověk je stále umravňuje, posílá pryč. Ti dva, kteří bydlí v kapli, jsou domácí, na noc chodí pryč a občas je pod dohledem městské policie požádáme, aby si své věci odnesli. Nedá se jim každopádně zakázat sedět na lavičce.

Je něco, co vás jako zahradníka ve městě překvapuje?

Lidé, kteří žijí ve městě, si trochu nostalgicky chtějí sáhnout na čistou přírodu a spousta z nich nechápe, že park ve městě je živý organismus a že se třeba špatně slučuje stáří stromů a bezpečnost lidí, kteří se pod nimi pohybují. Já přecitlivěle občany nazývám zkratkou POP, panelákový ochránce přírody. Myslím to sice dobře, ale chybí jim propojení s řádem venkova a zemitost hospodářů, prasátko mohou přece opečovávat s láskou až po jeho poslední den, stejně tak stromy. Chodí nám občas rozhořčené e-maily, proč kácíme stromy, jednou nás dokonce starší paní při zkracování koruny kaštanu u Karlova mostu rituálně proklela. Přestárlé stromy se prostě do nějakého bodu biologického stáří dají ve veřejné zeleni udržovat při životě, ale pak se kácí a nahrazují novými. Třeba ovocné dřeviny nejsou dlouhověké, višně vydrží kolem dvaceti let, topoly kolem padesáti. Pokud se na nich objeví například monilióza, jako teď na višních na Petříně, je to známka toho, že višňový sad dožívá.

Vaše firma je známá tím, že zaměstnáváte handicapované. Jak jste k tomu dospěli?

Za socialismu bylo politikou zaměstnávat lidi s handicapem na manuálních pozicích. My tu linii držíme. Máme kolem pětadvaceti zaměstnanců, z toho šest handicapovaných. **Zajímavým zaměstnancem byl v osmdesátých letech také cestovatel Jiří Hanzelka. Jak se sem dostal?** Jediný, kdo mu tehdy nabídl práci, byl můj otec. Jako nepohodlného člověka ho

tehdy nechtěli nikde zaměstnat. Dělal tu přes tři roky, často byl na Petříně, kde prožával stromy. Stal se pak našim rodinným přítelem. Otec pochází z jižních Čech a Jirka tam měl taky usedlost, vídali jsme se, někdy pod dohledem policie, která ho sledovala.

O Petřín se staráte stále. Čím je specifický?

Je to světový unikát, rozsáhlý sad uprostřed města nikde jinde nemají. Sečeme trávu, pečujeme o jabloně, třešně, hrušně, od zimního řezu až po postřiky, když se namnoží škůdci... Za socialismu podnik řídil centrální sběr ovoce, jež na Petříně dozrávalo. Nyní to stihnou sklídit občané. Někdy sklídí i nezralé švestky.

A Valdštejnská zahrada, jak náročná je péče tam?

Valdštejnská zahrada je také výjimečná a intenzivně opečovávaná, proto tam máme na tak malou plochu hned pět zahradníků. Kromě zeleně se staráme i o ryby, pávy a výry. Posledních pár let se Evropou šíří houbová nemoc buxusů, z nichž máme ve Valdštejnské živé ploty. Snažíme se nemoci bránit, protože jinak by buxusy zešedivěly a uhynuly.

Tušíte, proč se ve Vojanových nedá sedět na trávě?

Nedá? No u vstupu je asi zákaz, to máte pravdu. **Jednou za čas tu projede policista na kole a vykáže všechny z trávy pod hrozbou pokuty.**

Mně to jako správci nevadí, ale můj otec si na to také potrpěl a lidi vyháněl. Každopádně trávě extra neublížíte, když si na ni sednete. **Změnil byste něco v některém z malostranských parků?**

Dlouho se mluví o rekonstrukci Klárova a Kampy. Malostranáci si ale na Kampu nechtějí nechat sáhnout a říkají, že je malebná taková, jaká je. Přesto, dřív tam bylo mnohem víc ovocných stromů ve směru k Řiční ulici. V této části je v létě Sahara, tam by se ovocné stromy snesly. Totéž Klárov.

Prý jste se nedávno vrátil z Afriky. Co tam vlastně jezdíte dělat?

Jsem povoláním lesník, v Brně jsem založil obor tropického lesnictví a po světě, nejen v Africe, máme pár projektů. **Jak náročné je zalesňovat Afriku?**

Nejde jen o to, les zasadit, ale pak i uhlídat. Místní musíte motivovat, aby pochopili, že les přináší užitek i pro ně. V našem, středoevropském kontextu existuje plánovitě lesnictví minimálně 300 let a víme, že co se vykáčí, to se musí také zalesnit. V tropických zemích jít něco dělat do lesa se bohužel považuje často za nedůstojné.

Včelí úl ve Vojanových sádech

Někdy mají pávice nápad, že snesou vejce třeba do okapu budovy ministerstva financí, kde je nemají šanci vysedět. Když mají pávi tok, tak je pak taky honíme všude možné. Před pár lety na Úřadu vlády ČR rušila opakovaně jedna pávice jednání